

4. Volitve.
 5. „O zavarovanju“ — poroča tovariš Frline.
 6. Slučajnosti.
 Ob 9. uri dopoldne je pri Gradu odborova seja,
 K mnogobrojni udeležbi vabi
 predsednik
Učiteljsko društvo za ormoški okraj
 zboruje v četrtek, dne 3. marca t. l., ob 10. uri predpoldne v ormoški okoliški šoli po nastopnem vzporedju:
 1. Zapisnik zadnjega občnega zbora.
 2. Dopisi in društvene zadeve.
 3. Volitev 2 delegatov za „Zvezo slov. štaj. učiteljev in učiteljic v Celju“.
 4. Nasveti in slučajnosti.
 5. Predavanje in demonstracija s skioptikom tovariša Ludovika Černeja iz Griž pri Celju.
 K prav obilni udeležbi vabi
 odbor.
 Eno uro pred zborovanjem se vrši na istem mestu odborova seja v svrhu konstituiranja odbora.
 Vse učiteljstvo se opozarja na knjige Slov. Šol. Matice za 1909, ki se dobe pri društvenem predsedniku.
Slovenjebistriško učit. društvo zboruje dne 3. sušca t. l. ob 10. uri dopoldne v hotelu „Avstrija“ v Slov. Bistrici.
 Vzpored:
 1. Zapisnik.
 2. Dopisi.
 3. V zadevah socia'nega odseka.
 4. Volitev „Zaveznega“ delegata.
 5. Predavanje c. kr. učitelja godbe, [g. H. Družoviča, o metodi pouka v petju].
 6. Slučajnosti.
 Kdor ima H. Družovičevo „Pesmarico“ naj isto prinese seboj.
 Z ozirom na strokovno predavanje g. Družoviča se vabi vse učiteljstvo okraja — tudi neudeležbi.

Joško Kocl,
 t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevnjski okraj ima svoje prihodnje redno zborovanje dne 6. sušca t. l. v Brežicah. Ker je tega dne ob 8. uri zjutraj tudi sestanek šolskih voditeljev brežiškega in sevnjskega okraja, se prične društveno zborovanje šele ob 10. uri dopoldne in se vrši po sledečem vzporedju:

1. Čitanje zapisnika občnega zbora.
 2. Dopisi in društvene zadeve.
 3. Volitev delegatov za „Zvezo slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem“.
 4. Družovič „Pesmarica“ — poročevalec tov. Supan.
 5. Želje in nasveti.
 Obilne udeležbe pričakuje
 odbor.

Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje v nedeljo, dne 6. marca (torej ne 19. marca) t. l., v okoliški šoli v Celju z nastopnim vzporedom:

A) točno ob 10. uri: razkazovanje slik na društvenem skioptikonu; razkazuje tovariš Černej.
 B) Društveno zborovanje.
 Dnevni red:
 1. Zapisnik.
 2. Dopisi.
 3. Društvene zadeve, vprašanja, vprašalna skrinjica.
 4. Poročilo računskih preglednikov.
 5. Izvolitev odposlancev k „Zvezi“.
 6. informativen razgovor, kako se telovadi na naših solah.
 7. Razgovor o uvedanju novih zvezkov.
 8. Podavanje o gojitvi društvenega življenja.
 9. Slučajnosti.

Opomba: Zborovanje se je moralo preložiti zaradi občnega zbora „Zveze“. Cenjeni društveniki in društvenice se prosijo, da bi se za vzporedni zanimali, posebno ga naj blagovoli vsak vsaj prečitati. Kdor bo zadržan, naj blagovoli kako kronico nakazati socia'nemu odseku. Prijatelji učiteljstva dobro došli.
 Na snidenje vsem kliče:
 Fr. Brinar,
 t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico bo zborovalo dne 3. marca ob 10. uri po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik z dne 13. januarja 1910.
 2. Dopisi.
 3. Poročilo o delovanju društva v minulemu letu.
 4. Poročilo o denarnem stanju našega društva.
 5. Predlogi, nasveti, slučajnosti.
 Razni dopisi čakajo rešitve in o nekaterih nujnostih je treba sklepati.
 Polnoštevilne udeležbe se nadeja
 odbor.

Učiteljsko društvo za konjski okraj je zborovalo dne 6. januarja v Konjicah ob jako obilni udeležbi; bilo je navzočih 25 udov, celo tovariša Bepiča je privabilo prijazno soluce z visokega Pohorja.

Tov. predsednik B. Serajnik je v obširnem govoru spodbujal tovarišice in tovariše k živahnemu društvenemu delovanju. Posebno je poudarjal k skupnemu delovanju, ker brez edinstva ni prihodnosti. Naše društvo naj nam bo vežbališče, kjer se brusijo in vadijo „duha bistri meči“. Vsem je znano, kako neprestano na-

preduje svet. Kdor hoče v resnici živeti, mora tudi napredovati s svetom. Človek, ki ne napreduje, zaostaja. Ako opazujemo svet, vidimo, da vse hrepeni po višji izobrazbi. In v tem valovitem toku bežečega časa ne sme izostati učiteljstvo, ki se prištevata tudi med olikane, brez napredka! Želi, da bi se nade, ki jih gojimo že leta in leta, uresničile vsaj v tem letu.
 Nato pozdravi predsednik navzočo gđ. tovarišico Klančnikovo.

Na vrsto je prišlo predavanje tov. Schella o etični vzgoji. Njegovo predavanje je bilo — kakor že večkrat poprej — jako znamenito. Temeljito predavanje nam je tovariš še posebno pojasneval na raznih primerah. Kazal je na vrline te vrste vzgoje. Vsi smo s posebno pozornostjo poslušali njegova izvajanja. Da se po izbornem referatu nihče ni oglasil k razpravi, je umevno. Predsednik omenja, da se mora baviti učiteljstvo tudi s to vrsto vzgoje.

Na predlog tov. Brumna se dovoli pri-spevati za dva iztisa „Učit. Tovariša“ za njega razširjanje med ubožnimi slovenskimi učiteljiščeniki.

Tov. Schell predlaga naj si „Domače ognjišče“ naročajo šole same ter to posebno pripravijo voditeljem.

Na predlog tov. Brumna se sklene, da se spomladi zopet začne z roditeljskimi sestanki, po možnosti po vsem okraju, kjer dopuščajo razmere. V mesecu maju se določi Zrčec in Šentjernej. Kaj se dožene z roditeljskimi sestanki nam bodi zgled Čadram.

Iz slednjega poročila jo izostalo, da je bil tov. Jurko mnogo let prej predsednik našega društva, zlasti takrat, ko se je društvo prerodilo v samoslovensko.

Našemu društvu sta nanovo pristopila tovariša Iv. Womer pri Sv. Kunigundi in Al. Hren v Čadramljah.

Prihodnje zborovanje se vrši v nedeljo, 6. sušca, v Konjicah.

Goriško.

Goriško učiteljsko društvo ima dne 3. marca t. l. v veliki dvorani „Trg. Doma“ v Gorici ob pol 10. uri dopoldne svoj letni občni zbor.

Vzpored:
 1. Pozdrav predsednika.
 2. Poročilo: a) tajnikovo, b) blagajnikovo.
 3. Volitev novega odbora.
 4. Predlogi in nasveti.
 5. Predavanje: a) o kometih, b) zgodovinski pouk v ljudski šoli.
 K mnogobrojni udeležbi vabi
 odbor.

Trst.

Sestanek tržaškega učit. društva. (Cirilmetodarija; celibat učiteljic.)

Dne 17. februarja t. l. se je vršil sestanek trž. učit. društva ob veliki udeležbi, osobito s strani tovarišic ter v znamenju živahne debate, kar je pozdravljati z veseljem.

Prva točka dnevnega reda je bilo vprašanje, kakšno stališče misli precizovati trž. sl. učiteljstvo napram napadom na našo šolsko družbo C. in M., ki je posebno za naše obmejne kraje velevažnega pomena.

Govoril je o tem obširno in temeljito naš tov. A. Germek. Pokazal je napad janičarskega lista „Slovenca“ v vsej goloti njegove strankarske zagrizenosti. Omenil je, da se je nameravalo sklicati za nedeljo dne 20. t. m. v Trstu protestni shod v odgovor temu napadu. Na tem shodu bi moral govoriti tudi zastopnik učiteljstva, ki je bilo v omenjenem listu tudi hkrati napadeno. Ker se pa protestni shod zasedaj ne bo vršil, odpade tudi določitev govornika iz učit. stanu na tem shodu.

Da pa tržaško slov. učiteljstvo v kljub temu precizuje svoje stališče napram naši šol. družbi, ktravno sedaj ustanavlja svoje podružnice po tržaški okolici, ter se pri tem naslanja tudi na pomoč učiteljstva, izjavlja trž. slov. učiteljstvo soglasno, da ne čuti samo pravice, temveč celo dolžnost sodelovati pri kulturnem delu naše šolske družbe C. in M. ter da bo to dolžnost v bodoče izvrševalo s podvojenimi silami.

Druga točka dnevnega reda je bila razprava o eventualnem nadaljnem službovanju poročenih učiteljic. Pri tej točki se je vnela jako animirana debata, v katero je večalimanj posegla večina zborovalcev.

Najprej je prebrala tovarišica Šajmerjeva spomenico, za katero so glasovale skoro vse učiteljice, zbrane na nekem sestanku, kjer je bil sprejet skoro s splošnim odobravanjem referat tov. Gregoričeve. Pripomni pa tov. Šajmerjeva, da so se kasneje oglasile druge tovarišice, ki s to spomenico niso zadovoljne. Vprašanje o koristi nadaljnega službovanja učiteljice ostane tedaj še odprto.

Priglasil se za besedo tov. Germek Anton. Ne strinja se z nazorom, izrečenim v spomenici, da bi poročene učiteljice bile manj sposobne za nadaljnjo službovanje. S stališča socialnih nazorov moderne dobe ne bi smeli braniti poročeni ženi tudi nadaljnega javnega delovanja. Razmere v družini so lahko take, da bi ona bila primorana iskati si

novih virov zaslužka. A kje ga bo našla, če ne v stroki, za katero se je izobrazila. Zaradi tega, da bodo poročene učiteljice službovale tudi nadalje, se utegne res zgoditi, da bodo absolvirane učit. kandidatkinje morale dolgo čakati na učit. mesta. Ali one si lažje izberejo pot skozi življenje, recimo, da vstopijo v službo pri drugih uradih, negoli poročene učiteljice. Vsekakor pa je s stališča sedanje socialne družbe nesprejemljiva zahteva, da bi se poročenim učiteljicam izplačevala nekaka mesečna penzija. Tudi financ našega mesta tega ne bi dovolile. Polaga na srce tovarišicam, da vso stvar še enkrat premislijo, preden podpišejo omenjeno spomenico.

Nato se oglasi društveni tajnik tovariš Stubel, ki se čudi, da je prišla vsa zadeva še enkrat na dnevni red, ko je pač večina tovarišic odobrila referat Gregoričeve ter po njej predloženo spomenico.

Z ozirom na omenjeni referat se prijavi k besedi tovarišica Tončka Pakičeva, ki čita poročilo, v katerem izkuša spodbijati nekatere razloge proti nadaljnemu službovanju poročenih učiteljic, navedene po tov. Gregoričevi. Sklepno pride pa skoro do istih rezultatov.

Prijavi se k besedi tov. Ferdo pl. Kleinmayr. Tovariš pravi, da bi se moralo to vprašanje prereševati od dveh strani. Eno vprašanje je: je li učiteljica-mati postane bolj učiteljica; drugo je li postane bolj mati! Opozori, da edino dejstvo, ki ustvari učiteljico in tudi učitelja kot večalimanj sposobnega za izvrševanje svojih stanovskih dolžnosti, je spoznanje otroške duše. Učiteljica-mati bo imela gotovo več prilike spoznavati otroško dušo na svojih lastnih otrokih ali le — če ne službuje. Ne more si namreč misliti, da bi učiteljica-mati kaj mnogo pridobila potom svojih izkušenj kot mati, če ves čas tiči v razredu. V tem pogledu bi bil njen dobiček minimalen, in to je merodajno. Poročena učiteljica bi tedaj le malo pridobila, ali tudi malo ali nič izgubila na svoji izkušnji. Vpliv njenega nadaljnega službovanja bi bil irelevanten za prospeh šolstva. Prej dobra učiteljica bi postala mogoče bolj, prej slaba mogoče slabša kar bi se zenačilo. Šola bi tedaj netrpela, pač pa dom poročene učiteljice. In glavni socialni nalog matere je ravno v prvi vrsti, da vzgoji telesno krepko in moralno čvrsto potomstvo. „Nihče pa,“ je dejal govornik, „mi ne bo s tehtnimi ugovori dokazal, da bodo otroci službujoče učiteljice matere bolj vzgojeni, negoli otroci neslužbujoče matere-učiteljice, ki ima svoje otroke vedno pod skrbnim očesom“. Škoda tedaj, po mnenju tov. Kleinmayrja, ne bo nosila šola, temveč družina poročene učiteljice-matere. Z materialnega vidika pa, je sklenil govornik, naj se le glasuje za nadaljno službovanje poročenih učiteljic, da bo tovarišicam ob dani priliki vsaj dana svobodna izbira, jeli se hočejo povsem posvetiti najsvetejšemu poklicu, ali pa robotati na dve strani.

Po teh besedah govornika se je vnela živa debata. Tov. Germek je omenil, da bi učiteljica-mati pustila svojo deco le nekaj ur z vidka. Tov. Kleinmayr je odvrnil, da so te ure povsem dovolj, da se tisočkrat maščuje materialen dobiček napram moralni izgubi. Če bogati sloji zanemarjajo svojo mladino in se šetajo po „korzu“, zato pa tudi vidimo osemnajstletne mladeniče v Trstu, ki so nesposobni za vsak nadaljni življenski pojav. Tov. Trobec se popolnoma strinja z izvajanjem in zaključkom tov. Kleinmayrja. Učiteljici naj bo dana prosta izbira, v slučaju, da slabo izbere, bo trpela njena družina, a ne šola.

Gospa Engelmannova izjavlja, da do sedaj ni še zasledila tako hudega razpora med izvrševanjem učiteljskega poklica in materinstvom. Ugovarja tov. Kleinmayr, da so tako ugodni slučajji kot njen redki, a da tudi pri teh je treba čakati na sklepno sodbo še leta.

Tov. Sabadinova izjavi, da se bo treba glede tega vprašanja ozirati tudi na mnenje ital. tovarišic, vendar bi ji bilo ljubo, da bi se slovenske učiteljice prej neodvisno od njih razgovorile ter formirale tozadevne postulate.

Predsednik, dež. poslanec Ferluga, je ponovno segel v debato, a sklepno je izrazil željo, da bi se učiteljice trž. okolice še enkrat temeljito posvetovale o tej zadevi ter tudi stopile v tesno zvezo z ital. tovarišicami. „Na podlagi tega, kar ste slišale danes in kar boste še sklepale v prihodnji debati, vam ne bo težko izročiti mi končne rezultate, odobrene po veliki večini.“ je dejal. Vprašanje je tedaj ostalo odprto in se bo o njem še govorilo na prihodnjem sestanku.

Srednješolski vestnik.

** Izpraševalna komisija za slovensko stenografijo v Zagrebu. Doslej nismo imeli komisije, ki bi aprobirala tudi za slovensko stenografijo; na nemških univerzah ni bilo misliti, da bi se kdaj ustanovila taka komisija. To dejstvo je imelo neprijetne posledice za slovenske stenografe, ki si niso mogli pridobiti veljavne aprobacije, in posredno za slovensko stenografijo sploh. Sedaj je odstranjena ta težava; zakaj z odredbo hrvaške vlade z dne 6. januarja t. l., št. 28.359 ki je objavljena v njenem „Službenem Glasniku“ dne 31. januarja t. l., se je izpraševalna komisija pri vse-

učilišču v Zagrebu konstituirala tudi kot komisija za slovensko stenografijo. Komisarji so prof. Fr. Magdič in Mijo Vamberger (oba rodom Slovenca) in prof. Stanko Miholič, ki je vešč slovenščine v govoru in pisavi. — S tem smo Slovenci storili na polju stenografije znaten korak naprej. Opozarjamo na to vse tiste, ki bi hoteli polagati izpit iz slovenske stenografije. Natančnejša pojasnila o tem, kaj se vse zahteva pri tem izpitu, daje prof. Franjo Magdič v Zagrebu, Prilaz 3.

** Društvo bosenskih srednješolskih profesorjev se je 13. t. m. ustanovilo v Sarajevu. Predsednik je sarajevski gimnazijski profesor Mijo Poljak.

** Samoumori dijakov. Blizu Čelja se je vrgel pod vlak 18 letni Henrik Zitzler, rojen v Langenzersdorfu na Nižjem Avstrijskem. Življenje si je končal baje zaradi slabega izpričevala, ki ga je dobil kot osmošolec. — Blizu Znaima se je vrgel 17 letni realec Karel Fritsch na tir ravno, ko je imel priti vlak. Strojevodja ga je sicer opazil, toda vlaka ni mogel več ustaviti, in ta je odrezal realcu glavo in roko proč. Samoumori je bilo vzrok slabo izpričevalo. — V Opavi v Slezijski se je ustrelil petošolec R. Abendroth, ker je dobil iz matematike nezadosten red.

** Diši po maščevanju. Listi so poročali, da je dobilo na celjski višji gimnaziji v prvem semestru 50 slovenskih dijakov dvojko. Dotični gospod, ki tako rad daje slovenskim dijakom dvojke, je prof. Eisner. Zaradi notic v slovenskem časopisju se je Eisner izrazil v šoli sledeče: „In če me ti umazani slovenski (rabil je besedo „windisch“) še tako napadajo, jaz ostanem pri svoji metodi.“ Iz teh njegovih besed zveni precej narodna nestrpnost; zveni tudi nekaka strast po maščevanju nad slovenskimi dijaki. Prof. Eisner bi bil pač bolje storil, da se je posvetil politiki, kakor pa — da se je posvetil vzgoji mladine.

Književnost in umetnost.

Žepni koledarček slovenskega štajerskega učiteljstva 1910. „Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem“ je izdala imenovani koledarček ter ga podarila svojim članom kot novoletno darilec. Stroški izdaje in razpošiljanja so pokriti s plačanimi inserati in kakor čujemo, je ostala še lepa vsotica kot prebitek. Sestavljen je koledarček zvezin tajnik tov. Ignacij Šijanec, učitelj v Gornjem gradu. Razen navadne koledarske vsebine (pri vsakem mesecu je prazna stran kot zapisnik), lestvice za pristojbine kolkov, tabele glede dohodninskega davka, poštnih tarifov je v knjižici še več zanimivih sestavkov tako o metrični meri in utežih, razni podatki o dolgosti in brzini, okrajšave na vizitnicah, denar evropskih držav in njega preračunavanje. Ker je koledarček namenjen le štajerskemu učiteljstvu, je prav umesten spis: „Nekaj statističnih podatkov o deželi Štajerski“. Osem strani obravnava n. kratko našo organizacijo. Navedene so sledeče korporacije: Zveza slovenskih učiteljev in in učiteljic, Socialni odsek Zveze, Steiermärkischer Lehrerbund, Zaveza avstr. jugoslovenskih učit. društev, Zveza slovenskega učiteljstva v Avstriji, Društvo slov. učiteljic, Učiteljska tiskarna, Jubilejska samopomoč, Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani, Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani ter Slovenska Šolska Matica. O vsakem teh društev je navedeno najvažnejše. Temu oddelku sledi odstavek „Šolske oblasti“. Nadalje je v koledarčku vzorni red železnice in pošt na Spodnjem Štajerskem, sestavljen po uradnih podatkih. Oglavov je kakih 20 strani in končno je še več praznih listov kot notes. Knjižica je praktično urejena, in se bo še izpopolnjevala. Letos je bil začetak in je bilo — kakor smo zvedeli — le malo časa na razpolago, ker se je ideja, izdati tak koledarček, izprožila šele pozno na jesen.

Zvonček. Štev. 2. in 3. izideta skupno dne 1. marca.

Popotnik. Vsebinska 1. let. štev.: 1. Karel Kveder: Vzgojni pomen domačije in šole. — 2. Avguštin Požegar: Svobodna beseda o svobodni metodi. — 3. Umetniški vzgoji: Dragotin Humek: K poglavju o šolski tabli 13 — H. Družovič: Poučujemo petje po notah. — 4. Dr. Jos. Tomišek: Kako pišemo krajinjska lastna imena? — 5. Erzé: Repatice ali kometi. — 6. Književna poročila. — 7. Razgled po pedagoškem in znanstvenem polju: Časopisni pregled. — Šolske in učiteljske vesti. — Razne vesti — Vsebinska 2. let. štev.: 1. Avguštin Požegar: Svobodna beseda in svobodni metodi. — 2. Karel Kveder: Vzgoja pomen domačije in šole. — 3. Fran Vajda: K slovenski terminologiji v geometriji — 4. Dr. Jos. Tomišek: Kako pišemo krajinjska lastna imena. — 5. Erzé: Repatice ali kometi. — 6. Književna poročila. — 7. Razgled: Časopisni vpogled. — Pedagoški paberki. — Šolske in učiteljske vesti. — Šolstvo v tujini. — Jugoslovanski pregled. — Razne vesti.

Ali ste že našemu listu pridobili novega naročnika? — Ako še ne, storite to takoj!